

SuMMA slotevent
“Multi-actor governance
in duurzaam materialenbeheer”

23 maart 2016

Programma

- Inleiding door Marc – 5'
- Observaties over de rol van de overheid in drie case studies – toelichting Ann Crabbé o.b.v. de resultaten gepresenteerd in het VTOM-artikel – 10'
- Leiderschapsanalyse in drie case studies – toelichting Inge Vermeesch o.b.v. complexity leadership theory – 10'
- Illustratie van de rol die een overheid kan spelen in het opschalen van niche-activiteiten – toelichting Lize Van Dyck en Kris Bachus o.b.v. de Fairphone-case – 10'
- Vragen en bedenkingen vanuit het publiek, aangevuld met een groepsgesprek, gemodereerd door Marc Craps – 15'
- Dank en tot ziens – slotwoord door Marc Craps

Overheden in transitie

reflecties n.a.v. VTOM-artikel
Vermeesch & Crabbé (2015)

‘de veranderende rol van de overheid in
multi-actor governance voor duurzaam materialenbeheer’

Ann Crabbé
Universiteit Antwerpen

Inleiding

- Overheden willen transitie ondersteunen, maar zijn zelf ook in transitie
 - Bv. hoe als government omgaan met governance?

Inleiding

- Er is geen standaard scenario: welke positie en rollen nemen we in?
 - Herpositioneren om machtspositie te behouden en/of te versterken
 - Verander(en)de verwachtingen, intern en extern, ten aanzien van de rol van de overheid
 - Meegaan in lopende processen <...> initiatiefnemer
 - Subsidiëren, reguleren, faciliteren, voorbeeldfunctie...

Inspiratie uit 3 case-studies

- Vlakglas in de bouw
- Vlaams Materialenprogramma
- Fashion Flows

Enkele vaststellingen

- Breed verspreid: waardering voor de rol die OVAM en Stadslab 2050 opnemen
- Maar het blijft opletten om niet in een aantal valkuilen te trappen

Valkuilen?

- Neiging om generieke programma's te ontwikkelen en uit te rollen (i.p.v. maatwerk)
- Focus op het regime, meer dan op bottom-up initiatieven (niches)
- Overheden nemen vaak een hiërarchisch sturende rol op (i.p.v. een hands-off approach)
 - Omwille van routine en druk van andere actoren
- Silodenken blijft bestaan ondanks de nood aan transversaliteit bij wicked problems

Conclusie

- Overheid zet nog vaak (onbewust) in op projectmanagement, terwijl transities van nature weinig planbaar en manageable zijn

Complexity Leadership in multi-actor governance initiatieven voor duurzaam materialenbeleid

Leiderschapsanalyse in drie cases studies

o.b.v.

Complexity Leadership Theory

Inge Vermeesch

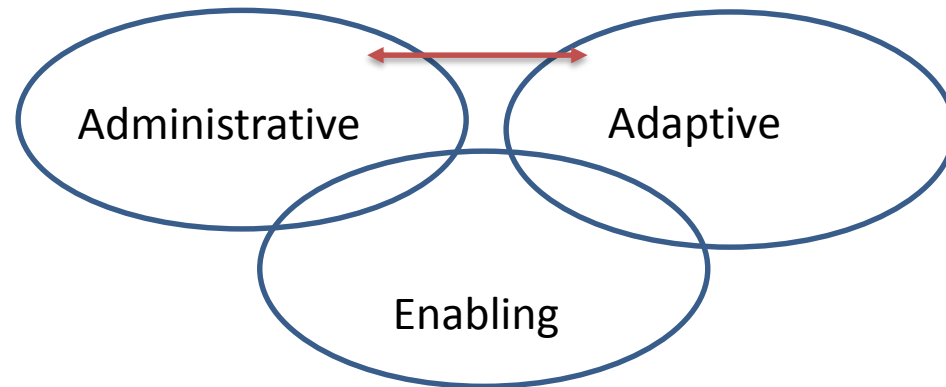
KU Leuven

De theorie

- *Relationele* leiderschapstheorie
 - ↔ individueel leiderschap
 - causaliteit wordt omgekeerd
- Beschrijft de samenwerking tussen
 - 3 leiderschapsvormen
 - gegroepeerd in 3 leiderschapsnetwerken
 - die niet vast omljnd of stabiel zijn

De theorie

- 3 leiderschapsvormen
 - Administrative
 - Adaptive
 - Enabling

- Voor organisaties gericht op innovatie

De onderzoeksvraag

- Focus gericht op *leiderschapspraktijken*:
In welke gezamenlijke praktijken engageren de actoren zich, waardoor er sturing ontstaat?
- Welke leiderschapspraktijken
 - zien we
 - tussen welke actoren
 - welke ontbreken
 - in welke leiderschapsnetwerken ?

De praktijk

- Situering van de cases
 - VMP: strategisch niveau
 - Vlakglas: onderdeel (actie) van het VMP – tactisch niveau (sector verenigingen)
 - Fashion Flows: thema/stroom binnen Stadslab 2050 in Antwerpen – lokaal bestuur – uitvoerend niveau (bedrijven, organisaties en individuele ontwerpers)

De praktijk

- De meeste LS praktijken hebben we opgemerkt in de Fashion Flows case
- In alle 3 de cases: haperende koppeling tussen administrative en adaptive leadership
- Enabling LS
 - vooral op adaptive LS gericht
 - opgenomen door (interne en/of externe) procesbegeleiders

Conclusies en advies

- Doorheen de cases: vele aspecten van complexity leadership aanwezig
- Echter nog niet als *stysteem*; als op mekaar afgestemde praktijken binnen en tussen samenwerkende netwerken
- Complexity leadership in MAG initiatieven vergt een reflectieve houding *doorheen* de verschillende fasen van de samenwerking

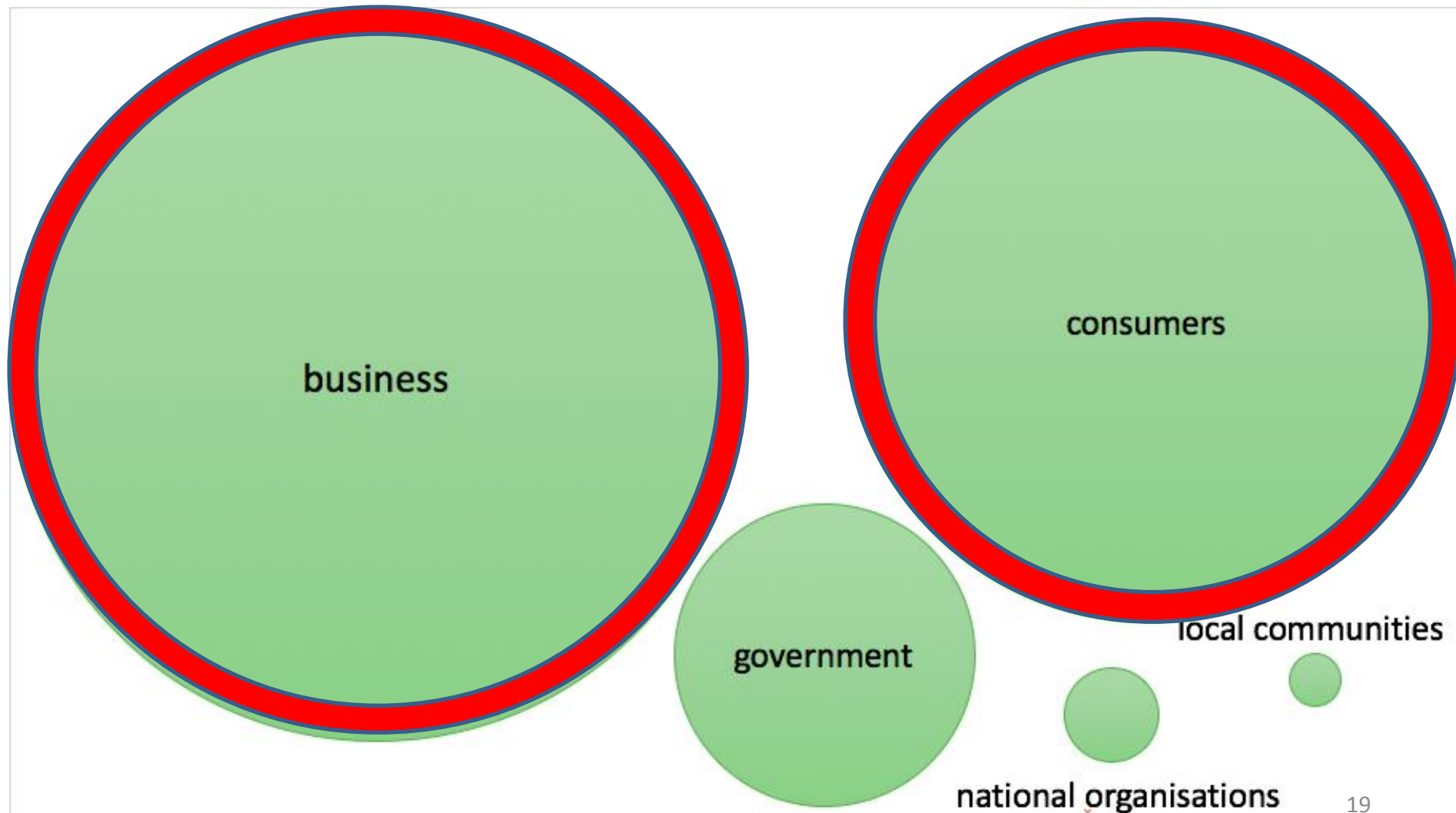

De rol van de overheid in niches: de case Fairphone

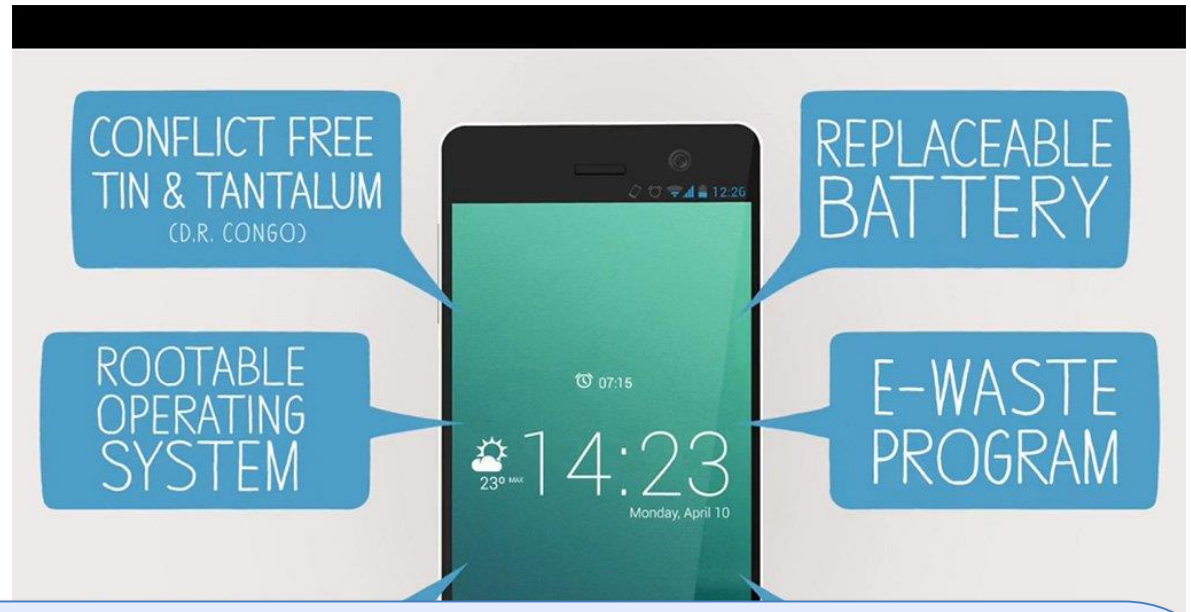
23 maart 2016 - Studiedag SuMMa

Kris Bachus en Sarah Van Eynde

Welke rol voor *non-state actors*?

de Fairphone

Fairphone = een **niche**

Productie: transparantie en waardeketenbeheer

Consumptie: crowdfunding, self-refurbishing, open-source

Welke rol voor de overheid?

Fairphone:

(1) rol van **broker** in de Conflict Free Thin Initiative (CFTI)

→ *nurturing & empowering*

(2) Financieel ondersteunen

Welke rol voor de overheid?

Andere mogelijke rollen voor de overheid?

- Faciliteren van multi-stakeholderdialoog: niches mee aan tafel
- Levelling the playing field, vb. subsidies, EPR: enablen én sturen
- Direct ondersteunen van niches
- Overheid als consument

SuMMA slotevent
“Multi-actor governance
in duurzaam materialenbeheer”

23 maart 2016

Stelling 1

- Overheden zetten nog te vaak in op projectmanagement terwijl transitie weinig planbaar of managebaar zijn

Stelling 2

- De tijd voor duurzaamheid dringt, dus wachten tot nieuwe beleidsvormingsprocessen of leiderschapspraktijken zijn ingeburgerd is geen optie (en ook niet nodig).

Stelling 3

Andere mogelijke rollen voor de overheid?

- Faciliteren van multi-stakeholderdialoog: niches mee aan tafel
- Levelling the playing field, vb. subsidies, EPR: enablen én sturen
- Direct ondersteunen van niches
- Overheid als consument